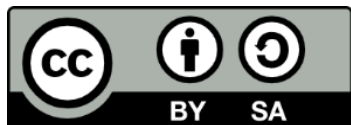

Εφαρμογές Σχολικής Ψυχολογίας

Ενότητα 5: Συστηματικός δικτυακός Εκφοβισμός

Βασιλική Γιαννούλη

Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---η εξέλιξη του διαδικτύου & της ψηφιακής τεχνολογίας σαφώς έδωσαν νέα ταχύτητα στην απόκτηση & τη διάδοση της πληροφορίας-γνώσης = ωστόσο η ανάπτυξη του κυβερνοχώρου *σήμανε και την ανάπτυξη μιας νέας κοινότητας στην οποία αλληλεπιδρούν όλοι οι τύποι των ανθρώπων*

---το διαδίκτυο αποτελεί την ψηφιακή απεικόνιση της πραγματικής μας κοινωνίας

---στην Αμερική πάνω από το 78% του πληθυσμού είναι χρήστες (Hobbs, 2009) = *η βία βρήκε τη δική της θέση στο χώρο του διαδικτύου*

---στην Ελλάδα το **93%** των παιδιών ηλικίας 10-15 ετών χρησιμοποιούν ΗΥ ενώ το **73%** κάνει χρήση διαδικτύου (Σαμαράς 2008)

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---ευτυχώς η μέχρι πρόσφατα επιτρεπτή χρήση του κινητού τηλεφώνου απαγορεύτηκε από το σχολείο (ΥΠΑΙΘ, 2006)

---μεταξύ **2006-2008** στη χώρα μας **17 έφηβοι** –προ-έφηβοι εξέφρασαν την επιθυμία και σχεδίασαν σταδιακά την αυτοκτονία τους με έναν από αυτούς να τα καταφέρει

---παρατηρούμε λοιπόν ότι μαζί με τα πλεονεκτήματα του κυβερνοχώρου εμφανίζονται & μία σειρά προβλημάτων και καταχρήσεις

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---οι έφηβοι-προέφηβοι μεγαλώνουν ουσιαστικά μέσα στον κυβερνοχώρο – η ανάγκη για ενημέρωση είναι μεγάλη επομένως αυτοί που αντιμετωπίζουν δυσκολίες εκτός ηλεκτρονικής κοινότητας είναι πιθανότερο να αντιμετωπίζουν και δυσκολίες εντός αυτής

---η υιοθέτηση σωστών ηλεκτρονικών συμπεριφορών προβάλλει πιο επιτακτική από ποτέ (Rae-Berarducci, 2009)

---έρευνες δείχνουν ότι το **40%** από τα **100 εκατ. Ανθρώπων** χρησιμοποιούν την ηλεκτρονική επικοινωνία (Li, 2008)

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---οι νέοι άνθρωποι χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για να αποφύγουν την μοναξιά & επιδιώκουν να μιλάνε με ανθρώπους που δεν συμμετέχουν στην καθημερινότητα τους μιας και εκεί μπορεί να υιοθετήσουν διαφορετικές ταυτότητες και στάσεις και να πειραματιστούν με τα όρια τους (Gross et al., 2002 & Rae-Berarducci, 2009)

---όλα τα άτομα δείχνουν μια προτίμηση στις διαδικτυακές επαφές γιατί στην συγκεκριμένη περίπτωση νιώθουν πιο σίγουροι κατά την διάρκεια της αλληλεπίδρασης (Caplan, 2003)

---η επιτυχία της επικοινωνίας βασίζεται σε πολύ μεγάλο % στην ηλεκτρονική κατάρτιση και όχι σε δεξιότητες που επιλέγει το άτομο για επιτυχή επικοινωνία

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---ο λόγος είναι υπεραπλουστευμένος & κωδικοποιημένος και πολλές φορές είναι ανεκτό ίσως και επιθυμητό να είναι πιο επιθετικός

---η ταχύτητα επαφής επιβάλλει την άμεση ωρίμανση & εξοικείωση της σχέσης μεταξύ των χρηστών

---οι ενήλικοι και οι εκπαιδευτικοί δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτόν τον τρόπο επικοινωνίας
γεγονός που γίνεται ιδιαίτερα δελεαστικό στα μάτια των προεφήβων και των εφήβων οι οποίοι επιδιώκουν την ανεξαρτησία τους από τις παραδοσιακές δομές

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---η ενέργεια που χρειάζεται κανείς για να εκφράσει το θυμό του, την σύγχυση του ή τον εκνευρισμό του έναντι των άλλων είναι συγκριτικά μικρότερη όταν κάποιος χρησιμοποιεί ένα πληκτρολόγιο από ότι όταν χρησιμοποιεί τη φωνή του και το σώμα του γεγονός που επιτρέπει στα άτομα να εκφραστούν με τρόπους που δεν θα επέλεγαν στην πραγματική τους ζωή

---όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με την έλλειψη εποπτείας και τον αυξημένο αριθμό ΥΗ & κινητών τηλεφώνων σε παιδιά και εφήβους δίνει στην όλη κατάσταση μια εκρηκτική δυναμική & καθιστά τους χρήστες πιο πιθανά θύματα του συστηματικού Δ εκφοβισμού

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---οι μαθητές για να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα αυτό χρειάζονται τις παρακάτω οδηγίες – πρακτικές

- Ενημέρωση και άσκηση κοινωνικών δεξιοτήτων για το χειρισμό των δύσκολων καταστάσεων
- Έλεγχο και εποπτεία κατά την χρήση του διαδικτύου
- Οι ενήλικες πρέπει να είναι σε εγρήγορση ώστε να αναγνωρίζουν τις προειδοποιητικές ενδείξεις
- Να μην ενοχοποιείται το θύμα

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---με την δραματική ανάπτυξη της τεχνολογίας οι εκφοβιστές βρήκαν νέο χώρο δράσης (Bauman 2008)

---έναν στους 4 μαθητές στις μέρες μας αποτελεί θύμα του **cyberbullying**

---η συζήτηση που επικρατεί στην ερευνητική κοινότητα είναι εάν ο ΣΔΕ αποτελεί ένα είδος του ΣΕ ή είναι αυτόνομο φαινόμενο??? (Li, 2008)

---ο συστηματικός εκφοβισμός περιγράφει κάθε δραστηριότητα επικοινωνίας, η οποία χρησιμοποιεί την ψηφιακή τεχνολογία και είναι επιβλαβής για ένα ή πολλά άτομα – χαρακτηρίζεται από την έννοια της εκμετάλλευσης & εκφράζεται με την δημιουργία Δ ομάδων μίσους με

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

= με εμφανή παραβίαση της ηλεκτρονικής ιδιωτικότητας, την ηλεκτρονική παρενόχληση, τον ασεβή λόγο, την διάδοση βίαιου και προκλητικού υλικού χωρίς τη συναίνεση του άλλου

---ο **ΣΔΕ** είναι **η χρήση** της τεχνολογίας της επικοινωνίας και της πληροφόρησης **για την υποστήριξη της σκόπιμης και επαναλαμβανόμενης και εχθρικής συμπεριφοράς από ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων που έχει σκοπό να βλάψει τους άλλους** - ενώ η κοινωνική βία και σκληρότητα επιβάλλεται στα θύματα που δεν μπορούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---**Shariff (2005)** κατέγραψε 3 βασικά χαρακτηριστικά του φαινομένου =

A) είναι μια πράξη που επιτρέπει στους θύτες να διατηρούν την ανωνυμία τους

B) ο θύτης δεν έχει άμεση επαφή με τις συνέπειες της πράξης του πάνω στο θύμα γεγονός που οδηγεί σε **απευαισθητοποίηση του θύτη** και σε συχνότερη εμφάνιση του φαινομένου και άρα σε τεράστιες συνέπειες για το θύμα

Γ) **το συγκεκριμένο φαινόμενο επιτρέπει την συμμετοχή ενός πολύ μεγάλου κοινού** γεγονός που οδηγεί τα θύματα στην βεβαιότητα ότι όλοι συμμετέχουν στον εξευτελισμό τους =

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---**τέλος η σεξουαλική παρενόχληση** είναι μια πλευρά του ΣΔΕ και είναι ίσως η μόνη πλευρά του φαινομένου στην οποία τα θύματα ωθούνται πιο εύκολα να αναζητήσουν βοήθεια

---ο ΣΕ και ο ΣΔΕ για να υφίστανται **πρέπει να υπάρχει το στοιχείο της επανάληψης**

---βέβαια **το ερώτημα** εδώ είναι εάν **η ανισορροπία της δύναμης μεταξύ θύτη και θύματος είναι απαραίτητα παρούσα στον ΣΔΕ** μιας και οι θύτες μπορούν να είναι άνετα και θύματα στην πραγματική ζωή

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---η προεφηβεία - εφηβεία είναι μια περίοδο όπου οι έφηβοι εισάγονται στην αφαιρετική σκέψη – η περιοχή του εγκεφάλου όμως που είναι υπεύθυνη για την λήψη των αποφάσεων δεν είναι πλήρως ανεπτυγμένη – το Δ περιβάλλον είναι γεμάτο από πολυαισθητηριακά ερεθίσματα τα οποία δημιουργούν επιπλέον προβλήματα συγκέντρωσης όταν προσπαθεί κάποιος να πάρει μια σημαντική απόφαση –

---τα παιδιά που εκφοβίζονται είναι πιο πιθανό να είναι αγχώδη, καταθλιπτικά και χαρακτηρίζονται από χαμηλή αυτοπεποίθηση (Bhat, 2008)

---ο αυθορμητισμός και ο παρορμητισμός είναι ένα χαρακτηριστικό των ατόμων που εμπλέκονται στο φαινόμενο μιας και δεν αναλογίζονται τις συνέπειες - Mitchell 2004)

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---τα θύματα έχουν πιο συχνά αυτοκτονικές ιδέες από ό,τι τα υπόλοιπα παιδιά και έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να γίνουν θύματα στην προσωπική τους ζωή

---έρευνες εντοπίζουν πολύ σοβαρές συνέπειες για την ποιότητα ζωής τόσο των θυτών όσο και των θυμάτων όπως κατάθλιψη, μοναξιά, χαμηλή αυτοεκτίμηση, χαμηλές σχολικές επιδόσεις =επομένως τα θύματα του ΣΔΕ βιώνουν τα ίδια αρνητικά συναισθήματα με τα θύματα του ΣΕ

Ενδείξεις που πρέπει να ανησυχούν τους γονείς =

Το παιδί είναι εκνευρισμένο ή θυμωμένο κατά την διάρκεια της χρήσης τους Δ ή του κινητού τηλεφώνου

Παρουσιάζει θλιμμένη εμφάνιση & συμπτώματα κατάθλιψης

Αποσύρεται από φίλους – παρουσιάζει πτώση σε σχολικές δραστηριότητες – αρνείται η φοβάται να πάει σχολείο

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---στα μέσα – μορφές του φαινομένου ανήκουν τα κινητά τηλέφωνα που συνδέονται στο Δ, οι σελίδες κοινωνικής Δ (facebook & my space), e-mail & my blogs (ηλεκτρονικά ημερολόγια)

---ο **Willard, 2009** παρουσίασε **4 κατηγορίες ΣΔΕ** =

➤ **Παρενόχληση** =επαναλαμβανόμενη αποστολή προσβλητικών ή απειλητικών μηνυμάτων μέσω ΗΤ ή γραπτών μηνυμάτων

➤ **Διαφήμιση** =ορίζεται η διάδοση ψεύτικων πληροφοριών για ένα άτομο μέσω ψηφιακής τεχνολογίας

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

➤ Τεχνάσματα = πρόκειται για πληροφορίες προσωπικού περιεχομένου τις οποίες το θύμα εμπιστεύτηκε στο θύτη και ο οποίος με τη σειρά του προωθεί σε άλλα άτομα με σκοπό την έκθεση του θύματος

➤ Αποκλεισμός = το σκόπιμο επαναλαμβανόμενο μπλοκάρισμα κάποιου από συμμετοχή σε ηλεκτρονικές κοινωνικές ομάδες

---οι διεθνείς έρευνες αναφέρουν ότι το φαινόμενο παρουσιάζεται στα παιδιά σχολικής ηλικίας σε % από 6 έως 33% (Smith et. al., 2005)

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---ο **ΣΗΕ** είναι ένα φαινόμενο το οποίο εξελίσσεται και επηρεάζει την εκπαιδευτική κοινότητα-πραγματικότητα – **λαμβάνει χώρα και σε πραγματικό και διαδικτυακό χώρο** – οι συνέπειες του απλώνονται σε όλους τους τομείς της κοινωνικής δράσης και συμπεριφοράς των ατόμων

-η απενοχοποίηση της κοινωνικά ανεπιθύμητης συμπεριφοράς μέσω της ψηφιακής τεχνολογίας
ανεβάζει του δείκτες του φαινομένου χρόνο με το χρόνο κατά την διάρκεια της Β/θμιας εκπαίδευσης

Συστηματικός Δικτυακός Εκφοβισμός

---η αντιμετώπιση του ΣΗΕ είναι πολύ πιο δύσκολη
στο σχολείο **εξαιτίας της ανωνυμίας** που περιβάλλει
πολλούς ηλεκτρονικούς τρόπους επικοινωνίας, και όχι
μόνο **προωθεί την απευαισθητοποίηση** αλλά **μειώνει**
την ικανότητα της κοινωνικής συναλλαγής με
αποτέλεσμα οι χρήστες να είναι πιο εύκολο να
υιοθετήσουν εχθρικές και επιθετικές συμπεριφορές

---η ενημέρωση για το φαινόμενο και τις
συνακόλουθες αρνητικές συνέπειες του είναι ένας
από τους βασικούς παράγοντες που μπορούν να
μειώσουν τα φαινόμενα του ΣΗΕ έως 50%

---οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ενημερώνονται & να
εξειδικεύονται σε προγράμματα παρέμβασης

Τηλεοπτική Βία

---η τηλεοπτική βία =η βία που βλέπουν τα παιδιά στην τηλεόραση ή η βία που ενυπάρχει στα παιδικά πολεμικά παιχνίδια – η βία αυτή υπάρχει στον χώρο του φανταστικού

---η τηλεοπτική βία είναι επικίνδυνη για παιδιά κάτω των 8 ετών γιατί δεν έχει παγιωθεί ο διαχωρισμός μεταξύ πραγματικού και φανταστικού

---ακόμα και στις οικογένειες που δεν υπάρχει φυσική ή συναισθηματική βία το παιδί εμβαπτίζεται σε βίαιες εικόνες αφού περνά >3 ωρών καθημερινά μπροστά στους τηλεοπτικούς δείκτες

Τηλεοπτική βία

---για το παιδί που βιώνει την βία μέσα στο σπίτι του η τηλεοπτική εικόνα καθιερώνει τις βίαιες συμπεριφορές ως πολιτισμικές αξίες ενισχύοντας τα όσα έχει καταγράψει στο σπίτι

(αμερικανός ερευνητής - Harris 2002 -καταθέτει ότι ένα μέσο παιδί μέχρι την ηλικία των 14 ετών έχει γίνει μάρτυρας 11.000 τηλεοπτικών φόνων)

Τηλεοπτική βία

- ---**η τηλεοπτική βία** δεν ευθύνεται για κάθε εκδήλωση παιδικής επιθετικότητας και είναι επίσης αλήθεια ότι επειδή μερικά παιδιά επηρεάζονται περισσότερο από άλλα, αυτά τα παιδιά θα παρουσιάσουν εντονότερες μορφές επιθετικότητας με το πέρασμα του χρόνου
- **ΣΟΣ**= παρα το γεγονός ότι αυτά τα παιδιά αποτελούν την μειονότητα των τηλεθεατών αποτελούν **το μεγαλύτερο % των επιθετικών παιδιών** (Wendy & Josephson, 1995)

Τηλεοπτική βία

Arousal Η-θεωρία διέργεσης = η αυξανόμενη διέργεση που προκαλείται στους θεατές λόγω της έκθεσης τους σε τηλεοπτικές σκηνές βίας αυξάνει την επιθετικότητα τους
---η σχέση της προβαλλόμενης βίας & των μορφών συμπεριφοράς = (Tannebaum, 1975)

A) η τηλεοπτική βία μπορεί να προκαλέσει επιθετικές μορφές συμπεριφοράς

B) οι βίαιες μορφές συμπεριφοράς μπορεί να διεγείρουν την επιθετικότητα

Γ) πολλά από τα εργαστηριακά πειραματικά αποτελέσματα μπορεί να μην επαληθευθούν στην πραγματική ζωή λόγω ηθικών αναστολών & τήρησης των κοινωνικών συμβάσεων από μέρους των ατόμων

Τηλεοπτική βία

---Θεωρία κοινωνικής μάθησης = οι τρόποι συμπεριφοράς μαθαίνονται με την παρατήρηση των άλλων και ότι αυτό είναι το κύριο μέσο με το οποίο τα παιδιά ενστερνίζονται την αντικοινωνική συμπεριφορά παρ' όλο που η εκδήλωση της εν λόγω συμπεριφοράς εξαρτάται από άλλους παράγοντες

---Θεωρία αναστολής = Berkowitz = η τηλεοπτική βία υπό ορισμένες συνθήκες - περιστάσεις είναι αποτέλεσμα της αυξανόμενης διαπροσωπικής επιθετικότητας διότι μειώνει τις αναστολές απέναντι σε παρόμοια συμπεριφορά

---σε αυτές τις περιπτώσεις συμπεριλαμβάνονται και εκείνες στις οποίες η τηλεοπτική βία επιβραβεύεται –π.χ. υπάρχει στόχος ο οποίος πριν έχει προκαλέσει ή έχει βλάψει το κοινό

Τηλεοπτική βία

---Θεωρία μείωσης της επιθετικότητας =Feshbach=η έκθεση στην τηλεοπτική βία κάτω από ορισμένες συνθήκες μειώνει την συνακόλουθη επιθετικότητα διαμέσου της αντιπροσωπευτικής συμμετοχής στην επιθετικότητα

ΣΟΣ =προσοχή στις θεωρίες γιατί στα πειράματα δεν υπάρχει αυστηρός έλεγχος των ερευνητικών υποθέσεων

Τηλεοπτική βία

---ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗΣ ΒΙΑΣ μπορεί να ισχυρές και μόνιμες στα παιδιά ηλικίας έως και 13 ετών ακόμα και όταν το οικογενειακό-σχολικό-κοινωνικό περιβάλλον είναι υπό έλεγχο

γενικά οι επιπτώσεις είναι =

--απευαισθητοποίηση τα παιδιά είναι δυνατόν να γίνουν λιγότερο ευαίσθητα στον πόνο και μαρτύριο των άλλων (Straburger & Wilson 2002)

--**αύξηση επιθετικότητας** και αντικοινωνικής συμπεριφοράς (Murray 2000)

--**αύξηση κινητικότητας** & ευερεθιστότητας

--**Αύξηση φόβου** –τα παιδιά γίνονται δειλά

--**αύξηση της επιθυμίας** για > βία στην ψυχαγωγία (Buckingham 1993)

Τηλεοπτική βία – η έρευνα έδειξε

Parents television council –with title-TX bloodbath-violence on prime time broadcast - 1998-2002

8:00-9:00	1998	2002
Καβγάδες	44%	32%
Αίμα	0%	9%
Όπλα	29%	38%
Συγκρούσεις ανατινάξεις & φωτιά	6%	5%
Απειλές βίας	7%	5%
Βία στα καρτούν	10%	1%
Απεικονίσεις θανάτων	4%	5%
Θάνατοι που υποδηλώθηκαν	0%	3%
βασανιστήρια	0%	2%

Τηλεοπτική βία

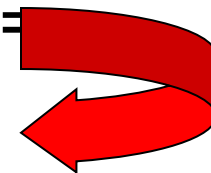
---τα κορίτσια κατά την διάρκεια του δημοτικού σχολείου δηλώνουν μικρότερο ενδιαφέρον για την παρακολούθηση της τηλεοπτική βίας (αυτά είναι για τα αγόρια) –τα πιστεύω τους είναι ότι αυτή η βία δεν εντάσσεται στο ρεπερτόριο των πρακτικών τους για αντιμετώπιση πραγματικών καταστάσεων

---οι εκπομπές με επιθετικό περιεχόμενο & με έντονη μουσική και με σκληρά στοιχεία είναι αποδεκτές και προτιμητέες από τα αγόρια

Τηλεοπτική βία

Έρευνα της Κουμάνταρου (2006) =έδειξε ότι κάθε Έλληνας πολίτης που ζει στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη ανεξαρτήτως ηλικίας βλέπει κατά μέσο όρο τηλεόραση την ημέρα ή έστω έχει ανοικτό το δείκτη του **3 ώρες & 28 λεπτά**

---οι νέοι 15-25 ετών βλέπουν τηλεόραση **2 ώρες και 45 λεπτά** & **τα παιδιά 2ώρες και 28 λεπτά** =

Τα παιδιά βλέπουν-μαθαίνουν τον κόσμο μέσα από την τηλεόραση –διαμορφώνουν τη σκέψη τη συμπεριφορά τους, αντιγραφούν τηλεοπτικά πρότυπα και είναι ευάλωτα στην έλξη που ασκεί η τηλεόραση με την κινητοποίηση των αρχαϊκών μηχανισμών της προβολής της ενδοπροβολής αλλά και της ταύτισης

Τηλεοπτική βία

Έρευνα του παν/μίου Αιγαίου από την ομάδα *Aegian Media Watchh* η οποία ενεργοποιήθηκε στα πλαίσια εργασίας του μαθήματος 'Θεωρία της επικοινωνίας' το οποίο διδάσκεται στο 3^ο εξάμηνο του τμήματος 'Πολιτισμικής τεχνολογίας και Επικοινωνίας' Οκτώβριο-Νοέμβριο 2001

Τα τηλεοπτικά προγράμματα των οποίων το υλικό ερευνήθηκε ήταν =

Κρατικά κανάλια= παρουσιάζουν στα προγράμματα τους το < ποσοστό βίας –η μόνη επαναλαμβανόμενη σκηνή βίας είναι αυτή της 11^{ης} Σεπτεμβρίου

---το παιδικό πρόγραμμα κινείται στο πλαίσιο της παιδευτικής & ψυχαγωγικής τηλεόρασης χωρίς σκηνές σωματικής ψυχολογικής και ηθικής βίας

--οι ειδησεογραφικές εκπομπές τηρούν πλήρως τους κανόνες παραμόρφωσης της εικόνας σε σκηνές βίας, τρόμου & σεξουαλικού περιεχομένου

Τηλεοπτική βία

---**mega** =το παιδικό πρόγραμμα κινείται στα πλαίσια παιδικών ψυχαγωγικών εκπομπών

---το μεγαλύτερο >% σκηνών βίας, τρόμου αλλά και σεξ συγκεντρώνουν οι ειδησεογραφικές εκπομπές & δελτία του σταθμού

---παρά την ανεπαρκή ύπαρξη παραμορφωτικών φίλτρων σε τέτοιου είδους σκηνές η βία προβάλλεται και διαφημίζεται χάριν της δραματοποίησης και της ανάπτυξης συναισθηματικής φόρτισης στον θεατή

---τέλος οι καθημερινές σειρές περιέχουν σκηνές λεκτικής ή σωματικής βίας και σεξουαλικού περιεχομένου και προβάλλονται στις 21:00pm

Τηλεοπτική βία

ANT1=κατέχει μεγάλο μερίδιο της πίτας της τηλεοπτικής βίας = **μελανό σημείο το παιδικό πρόγραμμα** όπου εκπομπές όπως =*Dragonball*, η συνομωσία του *Roswell*, *Simpson*, & *Power rangers* = κάθε άλλο παρά ψυχαγωγικές και ευεργετικές για τον παιδικό ψυχισμό είναι –το περιεχόμενό τους είναι γεμάτο σκηνές σωματικής βίας και εξαναγκασμού –άκριτης ψυχολογικής βίας

---**το ειδησεογραφικό δελτίο του σταθμού** συχνά κατακλύζεται από σκηνές βίας τρόμου και λιγότερο από σκηνές σεξουαλικού περιεχομένου =ωστόσο πλημμελώς καλύπτονται με στόχο την συναισθηματική φόρτιση του θεατή

Τηλεοπτική βία

ALPHA=απουσιάζει το παιδικό πρόγραμμα –
μειώνεται έτσι το ενδιαφέρον του νεανικού κοινού

--από την άλλη μεριά όμως μπαίνουν εκπομπές και
καθημερινές σειρές με σκληρές βίας, σωματικής,
ψυχολογικής, τρόμου και σεξ

--η θεματολογία του ειδησεογραφικού προγράμματος
βασίζεται στην προβολή ρεπορτάζ με έντονα βίαιο,
υβριστικό και ηδονοβλεπτικό περιεχόμενο – ο σταθμός
ακολουθεί την τακτική της μη παραμόρφωσης των
ακατάλληλων σκηνών για ανηλίκους με αποτέλεσμα να
προβάλλονται σκηνές που ενδέχεται να σοκάρουν τα
παιδιά

Τηλεοπτική βία

Γενικές υποδείξεις για το σχολείο =

- ❖ Ο εκπαιδευτικός να συζητήσει με τους μαθητές για τα θετικά στοιχεία της τηλεόρασης ως πηγή πληροφόρησης τονίζοντας τους όμως ότι θα πρέπει να κάνουν διασταύρωση –έλεγχο των πληροφοριών αυτών
- ❖ Να βρει χρόνο να παρακολουθήσει τις εκπομπές που βλέπουν τα παιδιά για να συζητήσει μαζί τους για τα θέματα που τους αρέσουν –μόνο με ζεστασιά και εμπιστοσύνη ο εκπαιδευτικός μπορεί να πείσει με επιχειρήματα τους νεαρούς θεατές για τη διακοπή παρακολούθησης μιας τηλεοπτικής εκπομπής με αρνητικές επιπτώσεις
- ❖ Να αξιολογήσει μαζί με τους μαθητές του τα προβαλλόμενα πρότυπα και να τονίσουν τα θετικά τους σημεία
- ❖ Να καλλιεργήσει την αγάπη για τα βιβλία & να ενημερώσει τους γονείς για το πώς μπορούν να καθοδηγήσουν τα παιδιά τους στην παρακολούθηση των τηλεοπτικών προγραμμάτων

Τηλεοπτική βία

Ρόλος γονέων & εκπαιδευτικών =

- Να ενημερωθούν σχετικά με τις συνέπειες της τηλεοπτικής βίας στο παιδί
- να διδάξουν στο παιδί να είναι κριτικός/ενεργητικός τηλεθεατής
- Να παρακολουθήσουν τηλεόραση μαζί με το παιδί και να συζητήσουν την εικονική πραγματικότητα της βίας να απαντήσουν σε ερωτήσεις & απορίες του παιδιού & να κάνουν επεξηγηματικά σχόλια όταν το κρίνουν απαραίτητο
- να καλλιεργήσουν στο παιδί την ιδέα ότι βλέπει κανείς τηλεόραση για να ψυχαγωγηθεί ή για ενημερωθεί κάνει επιλογές και δεν ανοίγει την τηλεόραση για να χαζέψει –ανοίγουν παρακολουθούν συγκεκριμένη εκπομπή την κλείνουν
- να δίνουν οι ίδιοι το καλό παράδειγμα-να φροντίζουν ώστε το παιδί να βλέπει προγράμματα με χαρακτήρες που αποτελούν θετικά πρότυπα μίμησης και αναδεικνύουν κοινωνικά χαρακτηριστικά όπως καλοσύνη, φιλία, συνεργασία

Τηλεοπτική βία

--να αποφεύγουν να χρησιμοποιούν την τηλεόραση ως νταντά προκειμένου να κάνουν τις δουλειές τους –να προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις όπως= βιβλία, χειροτεχνίες, παιχνίδια, σπόρ

Υποδείξεις στους γονείς =

- ✓ Αποτελέστε οι ίδιοι πρότυπο –μην έχετε την τηλεόραση ανοιχτή όταν τρώτε ή όταν είστε απασχολημένοι με άλλες δραστηριότητες
- ✓ Μην χρησιμοποιείτε την τηλεόραση ως νταντά ή ως επιβράβευση
- ✓ Ύπαρξη οικογενειακού κανόνα για την τηλεόραση – συγκεντρώστε στοιχεία για τα βίαια προγράμματα και απαγορέψτε την παρακολούθησή τους
- ✓ Μάθετε στο παιδί να οργανώνει τον χρόνο και τις δραστηριότητες του μέσα στην ημέρα ώστε να διαλέξει & βλέπει μία με δύο εκπομπές

Τηλεοπτική βία

- ✓ Μπορείτε να άνετε από κοινού οικογενειακό προγραμματισμό
- ✓ Χρήση της τηλεόρασης ως εκπαιδευτικό μέσο
- ✓ Εξηγείστε την διαφορά του φανταστικού από τον πραγματικό κόσμο
- ✓ Τοποθετείστε την τηλεόραση σε ένα μέρος όπου μπορείτε να παρακολουθείτε –να αστυνομεύετε τι ακριβώς παρακολουθεί το παιδί –με αυτόν τον τρόπο μπορείτε να συζητάτε και να το καθοδηγείτε
- ✓ Αναζητήστε τα καλά προγράμματα & απενεργοποιήστε την τηλεόραση όταν τα πράγματα δυσκολεύουν

Τηλεοπτική βία

Φύλλο εργασίας = «ζήσανε αυτοί καλά και εμείς καλύτερα»

Μερικές φορές τα βίντεο παιχνίδια ή η τηλεόραση δεν λένε όλη την αλήθεια - τα βίαια περιστατικά συμβαίνουν και μετά όλοι είναι μια χαρά –τι πιστεύεις ότι συμβαίνει στην αληθινή ζωή?

«στο βίντεοπαιχνίδι» όταν χτυπήσεις κάποιον και αυτός αιμορραγήσει κερδίζεις πόντους =στην πραγματική ζωή?

«στην τηλεόραση όταν γίνεται μια καταδίωξη με αυτοκίνητα μερικές φορές τα αυτοκίνητα εκρήγνυνται –κανείς όμως δεν γυρίζει να μαζέψει τους τραυματίες ή να βγάλει από την μέση τα αυτοκίνητα – απεναντίας η καταδίωξη συνεχίζεται» = στην πραγματική ζωή?

Τηλεοπτική βία

«σε ένα ρόκ βίντεο» τα παιδιά διασκεδάζουν και διαλύουν το σπίτι αλλά κανείς δεν μαζεύει την ακαταστασία =στην πραγματική ζωή τι συμβαίνει?

«σε μια ταινία» ο ήρωας καταστρέφει περιουσίες και κάνει μια σειρά από παράνομες πράξεις για να πετύχει τον σκοπό του –δεν τιμωρείται γι' αυτό –απεναντίας κερδίζει τον θαυμασμό όλων =στην πραγματική ζωή τι συμβαίνει?

Τηλεοπτική βία -επιπτώσεις

<i>συναισθήματα</i>	<i>υπευθυνότητα</i>	<i>τραυματισμοί</i>	<i>αποτελέσματα</i>
<i>Ποιος θα στενοχωρηθεί</i>	<i>Ποιος θα πληρώσει την ζημιά</i>	<i>Ποιος θα πάει στο νοσοκομείο</i>	<i>Τι θα πάθει η οικογένεια του θύματος</i>
<i>Ποιος θα φοβηθεί</i>	<i>Ποιος θα καθαρίσει</i>	<i>Πόσο καιρό θα μείνει</i>	<i>Ποιος θα μείνει μόνος</i>
<i>Ποιος θα θυμώσει</i>	<i>Ποιος θα φτιάξει ότι χάλασε – ποιο το κόστος</i>	<i>Θα συνέλθουν πλήρως από τον τραυματισμό</i>	<i>Πως αυτό επηρεάζει τους άλλους</i>
<i>Ποιος θα ντροπιαστεί</i>	<i>Ποιος θα πληρώσει το νοσοκομείο ή την κηδεία</i>	<i>Θα ξαναγίνουν οι ζωές τους όπως πριν</i>	<i>Αν κάποιος πεθάνει ποιος θα πάει στην κηδεία</i>

Τηλεοπτική βία

Ερωτηματολόγιο για την ανίχνευση των τηλεοπτικών συνηθειών των παιδιών

-πόσες ώρες κάθε μέρα βλέπω τηλεόραση

1-2 2-4 4>

-πόσες ώρες βλέπω τηλεόραση το ΠΣΚ

-ποιο πρόγραμμα μου αρέσει περισσότερο από όλα

-υπάρχει κάποια εκπομπή που θα ήθελα να βλέπω και δεν τη βλέπω – αν ναι ποια είναι αυτή

-βλέπω τηλεόραση μετά της 11 –αν ναι πόσο συχνά την εβδομάδα

-αντιστοιχίζω τα παρακάτω σύμβολα

Κατάλληλο

Ακατάλληλο

Κατάλληλο επιθυμητή η γονική συναίνεση

ακατάλληλο

Τηλεοπτική βία

**Ερωτηματολόγιο για την ανίχνευση των τηλεοπτικών
συνηθειών των παιδιών**

-Κυκλώνω

Όταν διαβάζω έχω την τηλεόραση ανοιχτή

Ποτέ, σπάνια, μερικές φορές, συχνά, πάντα

Όταν έρχονται οι φίλοι μου στο σπίτι ανοίγουμε την τηλεόραση

Ποτέ, σπάνια, μερικές φορές, συχνά, πάντα

Όταν τρώω βλέπω τηλεόραση

Ποτέ, σπάνια, μερικές φορές, συχνά, πάντα

Πριν πάω για ύπνο βλέπω τηλεόραση

Ποτέ, σπάνια, μερικές φορές, συχνά, πάντα

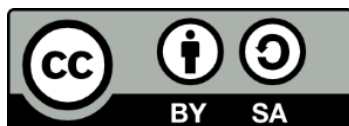
-υπογραμμίζω –όταν κάνω κάτι σωστά θέλω οι γονείς μου

Να με αφήνουν να βλέπω τηλεόραση περισσότερο

Να με αφήνουν να βλέπω τηλεόραση πιο αργά

Να βλέπουν τηλεόραση μαζί μου

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

